

A Fővárosi Ítéltábla a Gere Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Gere István ügyvéd) által képviselt név (cím), az SBGK Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt név (cím) alperes ellen általános szerződési feltételek érvényességének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. szeptember 17. napján meghozott 36.G.43.409/2014/6. számú ítélete ellen a felperes részéről 7. sorszám és Pf. 3. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, a felperes által fizetendő perköltséget 852.500 (Nyolcszázötvenkétezer-ötszáz) forintra leszállítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 381.000 (Háromszáznyolcvanegyezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes által 2004. május 1-től napjainkig alkalmazott, személyi kölcsönszerződés deviza alapon nyilvántartott kölcsönökhöz megnevezésű, valamint kölcsönszerződés gépjármű vásárlásához megjelölésű, továbbá kölcsönszerződés gépjármű vásárlásához (**Mazda Credit¹**) fajtájú szerződéseiben alkalmazott általános szerződési feltételek és az üzletszabályzatok egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó rendelkezéseit és azok időbeli hatályát a Fővárosi Törvényszék G.43.409/2014/6. számú ítélete a 2-22 oldala tartalmazza.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) alapján állapítsa meg, hogy a 2004. május 1. napjától a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződése

tekintetében alkalmazott valamennyi, egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó általános szerződési feltétel és egyedileg meg nem tárgyalta szerződéses kikötés tisztességes és ezért érvényes.

Az egyoldalú szerződésmódosítási kikötések vizsgálata mellett kérte, hogy a bíróság a kikötésekben felsorolt, egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülményeket egyenként vizsgálja meg. Amennyiben valamelyik ok nem felel meg a Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott elvek egyikének, úgy ítéletében azt állapítsa meg, hogy az egyoldalú szerződésmódosítási kikötés – az érvénytelenségi ok elhagyásával – tisztességes. Kérte továbbá az alperes kötelezését a perrel felmerült költségei megfizetésére.

Indokai szerint a tisztességtelenség vélelme nem vonatkozik olyan kölcsönszerződésekben található egyoldalú szerződésmódosítási kikötésekre, amelyek futamideje legfeljebb egy év volt, mert a szerződésmódosítási kikötés szerint a kamatlábat a szerződés időtartama alatt a felperes nem módosíthatta, vagyis egyoldalú módosítás részéről nem történt.

A kógens jogszabály által meghatározott vagy annak megfelelő egyoldalú szerződésmódosítási kikötések tisztességessége a perben nem vizsgálható. E körben azzal érvelt, hogy a 2010. január 1-jét megelőzően a régi Hpt. akkor hatályos szabályai szerint az egyoldalú szerződésmódosítási kikötések a felek megállapodásán alapultak. A felperes által alkalmazott egyoldalú szerződésmódosítási kikötések oklistája már a 275/2010. (XII. 18.) Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) hatályba lépése előtt is a Kormányrendeletben foglalt okokat tartalmazta. A tételeesség elve 2010. január 1-jétől jelent meg a Hpt. 2010. § (3) bekezdésében, ettől fogva az egyoldalú szerződésmódosítási kikötések gyakorlása törvényben meghatározott feltételekhez kötött. A kógens keretszabályokat a Magatartási Kódexben foglalt oklista töltötte meg kötelező tartalommal. A felperes 2010. február 1-jétől a felügyelet által elfogadott kódexben foglalt oklistának megfelelően alakította ki szerződéseit, üzletszabályzatát és hirdetményeit, az egyoldalú szerződésmódosítási kikötéseket.

Állította, hogy az általa alkalmazott valamennyi kikötés megfelel a Törvény 4. § (1) bekezdés a) – g) pontjában foglalt elveknek: eleget tesznek az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás, az objektivitás, a ténylegesség és arányosság, az átláthatóság, a felmondhatóság és szimmetria elvének.

Indítványozta, hogy a bíróság a per tárgyalásának felfüggesztése mellett az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 267. cikke alapján az Európai Unió Bírósága előtt kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást. Álláspontja szerint a Törvény az Európai Unió Alapszerződéseinek egyes rendelkezéseibe ütközik és ellentétes az Európai Unió Alapvető Jogok Chartájával (továbbiakban: Charta). A Törvény 4. § (1) bekezdése sérti a Charta 17. és 47. cikkében biztosított tulajdonhoz, a hatékony jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való jogot.

A törvény ellentétes a jogos elvárások védelmére vonatkozó, az Európai Unió Szerződése (EUSZ) 6. cikk (3) bekezdésében foglalt jogelvvel. A jogbiztonság egyik legfontosabb aspektusa a visszaható hatály tilalma és a jogos elvárások védelmének az elve. A tisztességtelenség visszamenőleges hatályú kimondása megfosztja a pénzügyi intézményeket jogos várakozásuktól, mely az általuk jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok gyakorlásához kapcsolódik. Utalt arra, hogy a Törvény visszaható hatályát az Európai Központi Bank (EKB) is kifogásolta véleményében.

A Törvény sérti az EUMSZ 49. cikkében és 54. cikkében biztosított letelepedés szabadságát.

Az elsőbbség tétele szerint az EUMSZ 288. cikke alapján az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabály nem alkalmazható. Az uniós jog megsértése az Alaptörvény E) és Q) cikkével ellentétben áll.

A törvény a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazandó tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK Irányelv (továbbiakban: Irányelv) rendelkezéseivel is ellentétes. Az Irányelv rendelkezéseit a régi Ptk. 209-209/D. §-ai megfelelően átültették a magyar jogrendszerbe, amelyeket a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, az új Ptk. 6:102. §-6:105 §-ai tartalmaznak. A Törvény azonban több ponton eltér az Irányelvtől, a régi és az új Ptk. rendelkezéseitől. Hiányos feltételrendszerhez köti a tisztességtelenség vélelmét, a tisztességtelenség kivételeit – contra legem – nem engedi érvényesülni, és egy kivételes eljárást intézményesít a tisztességtelenség vélelmének megdöntésére. A törvény olyan egyoldalú kikötések tisztességtelenségét is vélelmezi, amelyet jogszabály állapított meg vagy jogszabályi előírások szerint határoztak meg, továbbá a tisztességtelenség megítélését hiányos szempontrendszer teljesülésétől teszi függővé. (Irányelv 1. cikk (2) bekezdése, az Irányelv mellékletének 1-2. pontjai)

Az Irányelv 7. cikkének (1)-(3) bekezdésének megfelelő, a régi Ptk. 209/B. §-a és az új Ptk. 6:105 §-a a közérdekű keresetindítással biztosítja az egyoldalú szerződésmódosítási kikötések tisztességtelenségének eldöntését egy tisztességes és fair eljárásban. A fogyasztó és a szolgáltató közötti jogvitát helyettesítő, a törvényen alapuló, a szolgáltató és az állam közötti jogvita sérti a jogbiztonság, az arányosság és a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát.

A Kúria a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatában (továbbiakban: PJE határozat) – téves analógiát alkalmazva – az Európai Bíróságnak a C-26/13. számú, a Kásler ügyben megfogalmazott átláthatósági követelményt kiterjesztette az egyoldalú szerződésmódosítási kikötésekre, holott az Európai Bíróság döntése során nem vizsgálta az Irányelv melléklete 2. b)-d) pontjában foglalt kivételeket.

A Törvényben meghatározott vélelem nem minősül az Irányelv 8. cikke szerinti, a fogyasztó részére magasabb szintű védelmet biztosító rendelkezésnek.

A Törvény ellentétes a fogyasztási hitelekre vonatkozó irányelvekkel is.

A felperes meghatározta az Európai Unió Bíróságához feltenni indítványozott kérdéseket.

A felperes indítványozta azt is, hogy a bíróság a per tárgyalásának felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Ábtv.) 32. § (2) bekezdése alapján kezdeményezze az Alkotmánybíróságnál a Tv. konkrétan megjelölt rendelkezései, és a PJE határozat rendelkező rész 2. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, és a perben való alkalmazásuk kizárását. Részletesen indokolta álláspontját, mely szerint a Törvény 1. § (6) és (7) bekezdése, a 4. § (1) bekezdése, a 3. § (6) bekezdése, a PJE határozat rendelkező részének hivatkozott pontja ellentétes a jogállamiság elvéből eredő visszaható hatályú jogalkotás tilalmával (Alaptörvény B) Cikk (1) bekezdése), a Törvény 4. § (1) bekezdése, a 8. § (1) bekezdés a) pontja, a 8. § (3) bekezdése, a 9. § (3) bekezdése, a 10. § (4) bekezdése ellentétes a tisztességes eljáráshoz való joggal. (Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdés)

Az alperes részletesen indokolt ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte mivel a kereset tárgyát képező szerződési feltételek egyik időszakban sem feleltek meg maradéktalanul a Törvény 4. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek.

Kérte, hogy a bíróság mellőzze az előzetes döntéshozatali eljárás és az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezését. Álláspontja szerint a Törvény a közösségi joggal összhangban áll, és a jelen perben alkalmazandó szabályai az Alaptörvény egyetlen rendelkezését sem sértik.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest 1.905.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

Indokolásában kifejtette, hogy nem fellebbezhető végzéssel elutasította a felperesnek az Alkotmánybíróság megkeresése és ennek érdekében a per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmét, mert nem észlelte azt, hogy a Törvény az Alaptörvény rendelkezéseibe ütközne. Rámutatott, hogy a bíróság az elutasító döntésének indokait az ítéletében sem köteles részletesen kifejteni, mert az elutasítás a Törvény alkotmányosságának vizsgálatát jelentené, amely nem a bíróság feladata.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a perben nem merült fel olyan kérdés, amely indokolná az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését. A felperes által az Európai Bíróságnak feltenni szándékozott kérdések egy része az Irányelv értelmezésével volt kapcsolatos. A bíróság rögzítette, hogy a jogalkotó az Irányelvben meghatározott célkitűzéseket számos hazai jogszabályban megfogalmazta. Ezek a jogszabályok garantálják az Irányelvben kitűzött célok megvalósulását. Az Irányelv rendelkezései jelen perben tehát közvetlenül nem alkalmazhatóak. Az EKB-val való egyeztetés hiánya olyan jogalkotási kérdés, amely miatt szintén nem kezdeményezhető döntéshozatali eljárás. A Charta rendelkezéseinek pedig a tagállamok akkor címzettjei, ha az Unió jogát hajtják végre.

A felperesnek a Törvény 4. § (1) bekezdése értelmében azt a törvényi vélelmet kellett megdöntenie, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó, egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tévő szerződéses kikötés nem felel meg a) az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, b) a tételes meghatározás elvének, c) az objektivitás elvének, d) a ténylegesség és arányosság elvének, e) az átláthatóság elvének, f) a felmondhatóság elvének, g) a szimmetria elvének. Az elsőfokú bíróság ezért azt vizsgálta, hogy a felperes által megjelölt egyoldalú szerződésmódosítások egyrészt a Törvény 4. § (1) bekezdése értelmében annak tárgyi hatálya alá tartoznak-e, másrészt azt, hogy az érvényessé nyilvánítani kért kikötések mindegyike megfelel-e valamennyi, a Törvény 4. § (1) bekezdésének a)-g) pontjában foglalt feltételnek. Rámutatott, hogy akár csak egyetlen követelménynek nem felel meg a perbeli általános szerződési feltétel (SZÁF), vagy az üzletszabályzat (ÜSZ) kereset szerinti pontja, kizárt az adott kikötés érvényességének a megállapítása. A Törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek értelmezésekor figyelembe vette a Kúria 2/2012. PK véleményét is, mivel a jogalkotó az ebben meghatározott elvek mentén határozta meg azt a hét feltételt, amelynek fennállása esetén megállapítható az adott kikötés érvényessége.

Az ítélet jogi indoklásának I. része a személyi kölcsönszerződés deviza alapon nyilvántartott kölcsönökhöz típusú szerződés szerződéses kikötéseivel foglalkozott. Ennek – A – fejezete a 2004. 05. 01-től 2007. 12. 31-ig alkalmazott feltételeket ölelte fel.

Az ÜSZ 1.2.8. pontja szerint a felperes csak akkor módosíthatja egyoldalúan, a fogyasztó számára kedvezőtlenül a szerződést, ha a szerződés ezt külön pontban lehetővé tette. A SZÁF 3.3. pontja értelmében a felperes a 12 hónapot meghaladó futamidejű kölcsönök esetén a pénzüpi kamatlábak változásának függvényében jogosult a kamat

megváltoztatására.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a SZÁF 3.3. pontja nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a ténylegesség és arányosság, a szimmetria és a felmondhatóság elvének, de kielégíti az objektivitás, valamint a tételes meghatározás elveinek követelményét.

Az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve nemcsak azt a követelmény támasztja, hogy a felperes áttekinthető formában, nyelvtanilag érthetően fogalmazza meg az egyoldalú módosításra okot adó körülményeket, az azzal kapcsolatos fogalmakat. Az elv magában foglalja a tartalmi érthetőség követelményét is. A módosítás okaként meghatározott körülmény – a pénzügyi kamat megváltozása – nem tekinthető egzaktnak és egyértelműnek, abból nem állapítható meg, hogy melyik ország milyen típusú kamatának változása adhat alapot a fogyasztók fizetési terheinek egyoldalú emelésére.

Az átláthatóság elve azt jelenti, hogy a fogyasztó a szerződés megkötésekor előre láthatja, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására. A jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek az felel meg, ha a felek a szerződés megkötésekor megállapodnak az egyik felet megillető egyoldalú szerződésmódosítás feltételeiben és eseteiben, annak érdekében, hogy az egyoldalú módosítással hátrányosabb helyzetbe kerülő fél a szerződés megkötésekor tisztában legyen a kötelezettségei várható alakulásával, valamint ellenőrizni tudja azt, hogy a másik fél nem a helyzetével visszaélve, hanem a ténylegesség és arányosság elvének betartása mellett gyakorolta ezt a jogát.

A felperes által megjelölt, egyoldalú kamatemelésre okot adó körülmény általános megfogalmazás, amely nem foglalta magában azokat a korlátokat, amelyek keretei között a felperes gyakorolhatja az egyoldalú szerződésmódosítás jogát. A szerződési feltételek nem rendelkeztek arról, hogy a felsorolásban szereplő, módosításra okot adó tétel változását a fogyasztónak milyen arányban és mértékben, milyen összefüggés mentén kell figyelembe vennie. Kétségtelen, hogy a felperesnek nem áll módjában minden egyes, általa megfogalmazott feltétel megváltozását, illetve megváltozásának mértékét már a szerződés megkötésekor pontosan meghatározni. Az azonban elvárható, hogy a változás mértékéhez igazítsa az egyoldalú szerződésmódosításból eredő jogának gyakorlását és ezt kifejezésre is juttassa a szerződési feltételeiben. Ennek hiányában a felperessel szerződő felek egyrészt a szerződéskötéskor nem tudják ténylegesen felmérni a jövőben várható többletterhek mértékét. Másrészt egy számukra hátrányos szerződésmódosítás esetén utólag sem tudnak meggyőződni arról, hogy melyik feltétel megváltozása, milyen mértékben és milyen összefüggések mentén eredményezte számukra a szerződési kötelezettségeik terhesebbé válását. Megállapítható tehát, hogy a felperesnek a szerződési kikötések lehetőséget biztosítottak arra, hogy átláthatatlan formában, a fogyasztók által követhetetlen módon gyakorolhassa az egyoldalú szerződésmódosításból eredő jogát.

A SZÁF 3.3 pontjának tisztességtelensége okán, fogalmilag kizárt az ahhoz szorosan tartozó és azzal együtt értelmezendő ÜSZ 1.2.8., 2.4.4., 2.4.6. pontjai érvényességének a megállapítása.

Az indokolás I. Rész – B – fejezete a 2008. 01. 01-től 2010. 01. 31-ig irányadó szerződési feltételekkel foglalkozott. A fenti időszakokban alkalmazott ÜSZ, SZÁF pontjai teljes

mértékben megegyeztek az I/A. fejezetben ismertetett pontokkal, ezért az elsőfokú bíróság az indoklását fenntartotta az I/B. fejezetben megjelölt időszakokban alkalmazott kikötésekre is.

A SZÁF új, 3.4. pontja nem felel meg a ténylegesség és arányosság, valamint az átláthatóság elveinek. Nem igazolt az, hogy a késedelmes fizetés ténylegesen összefüggésben van az ügyleti kamatláb mértékével, továbbá nem ellenőrizhető, hogy a felperes milyen mértékben jogosult az ügyleti kamatláb emelésére.

Az I. Rész – C – fejezete a 2010. 02. 01-től 2011. 10. 14-ig alkalmazott szerződési feltételekre vonatkozó érvelést tartalmazza. Az elsőfokú bíróság tartalmi egyezés folytán fenntartotta az I/A. fejezetben foglaltakat, és azt kiegészítette amiatt, hogy az ÜSZ rendelkezései a korábbi időszakokhoz képest az 1. sz. mellékletbeli pontokkal bővültek.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az 1. számú melléklet 1.1. a-c) pontjaiban meghatározott feltételek nem felelnek meg az átláthatóság, a ténylegesség és az arányosság elvének. A felperes az a)-c) pontokban részletezte, hogy pontosan mit ért jogi, szabályozói környezet megváltozásán. Ez a felsorolás azonban továbbra sem tette átláthatóvá a fogyasztószámára a szerződés megkötésekor, hogy várhatóan milyen keretek között és milyen mértékben fog emelkedni a törlesztőrészlet az adott körülmény bekövetkezésekor, továbbá az emelés mértékének indokoltsága utólag sem ellenőrizhető. Ezzel szemben a konkrét, közérthető kikötések megfelelnek az érthetőség és az egyértelműség követelményének.

Az 1.2. pontban és annak alpontjaiban foglaltak sem biztosítják az átláthatóság elvének érvényesülését, és néhány kivételtől eltekintve – jegybanki alapkamat, hitelező lekötött ügyfélbetétei – nem teljesítik az egyértelmű és érthető megfogalmazás követelményét, továbbá nem felelnek meg a ténylegesség és az arányosság elvének sem.

A szakmai kifejezések megmagyarázása elengedhetetlen ahhoz, hogy a fogyasztó megértse a fogalmak mögött húzódó tartalmat. A hitelbesorolás változása nem értelmezhető. Nem egyértelmű, hogy melyik hitelminősítő társaság által végzett besorolás jelentős. Ugyanez megállapítható az országgockázati felár változása esetén is. A felperes nem ad egyértelmű magyarázatot arra, hogy mit ért bankközi pénzüpiaci kamatlábakon, hitelkamatokon, SWAP hozamgörbéken és a refinanszírozást biztosító, nyilvánosan kibocsátott értékpapír hozamán.

Az ÜSZ. 1. sz. mellékletének 1.3. a-c) pontjai ugyancsak nem felelnek meg az átláthatóság elvének, ezen kívül az egyértelmű és érthető megfogalmazás követelményének. A fogyasztó nem tudhatja, hogy a felperes mit ért kockázati feláron, értékvesztésen.

A feltételek teljesítik a ténylegesség elvét, mert azok a Kormányrendelet 1. § (4) bekezdésében foglaltakkal egyezők, de az átláthatóság elvének sérelme miatt nem állapítható meg, hogy az egyoldalú emelés mértéke arányban áll-e a körülményeknek a kamatra gyakorolt hatásával. Emiatt a feltételek nem felelnek meg az arányosság elvének sem.

A tételes felsorolás elvét sértő kikötés az „így különösen, de nem kizárólagosan” kifejezés használata.

A feltételek a fentiekkel szemben megfelelnek az objektivitás és a felmondhatóság elvében foglalt követelményekkel.

Az ÜSZ 1.2.8., 2.4.4., 2.4.6. pontjainak rendelkezései megegyeznek az I/A. fejezet időszakának szövegezésével, így az elsőfokú bíróság fenntartotta az ezekkel a pontokkal

kapcsolatban az I/A. fejezetben tett megállapításait. A SZÁF 3.3. és 3.4. pontjai megegyeztek az I/C. fejezet vonatkozó pontjaival, így az ezekre a pontokra is irányadó az I/C. fejezetben kifejtett okfejtés.

Az I. rész – D – fejezete a 2011. 10. 15-től 2014. 06. 30-ig alkalmazott szerződési feltételekkel foglalkozott. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint e fejezet szövegezése megegyezik az I/C. fejezetben foglaltakkal, továbbá négy ponttal bővült. A bíróság az I/C. fejezetben tett indokolását fenntartotta és azt az alábbiakkal egészítette ki:

Az 1.2.8.1. pont utalt arra, hogy a felperes egyoldalú kamatemelésének meg kell felelnie a felperes árazási elveiben, valamint a Magatartási Kódexben foglaltaknak. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a szerződést nem teszi átláthatóvá az, ha ezeknek a követelményeknek a szerződéses kikötések megfelelnek. Az árazási elvek a felperes üzleti titkát képezik, ezért azt a fogyasztónak nincs lehetősége ellenőrizni. A magatartási kódex pedig egy olyan szakmai iránymutatás, amelynek ugyan a felperes alávetette magát, de ettől még nem vált a szerződéses rendszer részévé és nem lesz a felperessel szerződő fogyasztó számára ismert.

A felperes az 1.2.8.6., 1.2.8.7. és az 1.2.8.8. pontjaiban a fogyasztók számára egyoldalú kamat- és díjemelést tartalmazó szerződésmódosítás esetére külön is biztosította a felmondhatóságot. Ezek a rendelkezések azonban kívül estek a Törvény 4. § (1) bekezdése értelmében annak tárgyi hatályán, ezért a bíróság e pontok vonatkozásában is elutasította a keresetet.

Az I. rész – E – fejezetében a felperes által 2014. 07. 01-től jelenleg is alkalmazott feltételekről az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes számára egyoldalú kamat- és költségemelést biztosító kikötések megegyeztek az I/D. fejezetben foglaltakkal, ezért az elsőfokú bíróság fenntartotta az I/D. fejezetben kifejtett indokolást.

Az ítélet jogi indoklásának II. része a gépjármű vásárláshoz nyújtott kölcsönszerződésekkel kapcsolatos kereseti kérelmekre vonatkozó indoklást tartalmazta.

Az – A – fejezet szerinti, a 2004. 05. 01-től 2008. 07. 31-ig alkalmazott kikötések az I/A. fejezetben megjelölt feltételekkel, a – B – fejezetnek a 2008. 08. 01-től 2010. 01. 31-ig alkalmazott kikötései az I/B. fejezetével egyezők. A – C – fejezet a 2010. 02. 01-től 2011. 10. 14-ig, a – D – fejezet a 2011. 10. 15-től 2014. 06. 30-ig, az – E – fejezet a 2014. 07. 01-től alkalmazott szerződési feltételek vizsgálata eredményeként az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kikötések az I/C., az I/D., illetve az I/E. fejezetben megjelöltekkel megegyeznek. Ezért az elsőfokú bíróság visszautalt az indokolás I. rész vonatkozó fejezeteiben kifejtett indokokra.

Az indoklás III. részében az elsőfokú bíróság a felperes által 2008. 10. 01. – 2010. 01. 31. közötti időszakban a kölcsönszerződés gépjármű vásárláshoz (**Mazda Credit**²) típusú szerződések kereset szerinti feltételeit vizsgálta. Megállapította, hogy a szerződéses kikötések egyezők az I/B. fejezetben megjelölt feltételekkel, így az arra vonatkozó indoklás e fejezetre is irányadó.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott. Az alperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelte, mivel az ügyben egy tárgyalást tartott, és hivatalos tudomása szerint az alperes az első ellenkérelmét több hasonló ügyben is előterjesztette. Túlzott mértékűnek ítélte az óradíj összegét, valamint a jogi képviselő munkavégzésre fordított idejét, ezért az óradíját nettó 25.000 forintra, a munkaóráinak számát 60 órára csökkentette.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, keresetének teljesítését és az alperes kötelezését kérte az első- és a másodfokú perköltség megfizetésére.

Külön fellebbezéssel támadta a megállapított perköltség összegét.

A felperes a másodfokú eljárásban ismét előterjesztette az alkotmánybíróági és az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti indítványait.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a Törvény az Európai Unió Alapszerződéseinek és a Charta egyes rendelkezéseibe ütközik. Sérti a tulajdonhoz való jogot, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, továbbá a jogos elvárások védelmére vonatkozó általános jogelvet és a letelepedés szabadságát. Ellentétes az Irányelv rendelkezéseivel és a fogyasztási hitelekre vonatkozó irányelvekkel.

A törvény konkrétan megjelölt rendelkezései és a PJE határozat rendelkező részének 2. pontja az Alaptörvénybe ütköznek. Ellentétesek a jogállamiság elvéből következő visszaható hatályú jogalkotás tilalmával és a tisztességes eljáráshoz való joggal. Sérült a jogállamiság, jobbiztonság elve és a visszamenőleges jogalkotás tilalma a Törvény elévülésre vonatkozó szabályai és a felállított tisztességtelenségi vélelem kapcsán. A Törvény sérti a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez való jogot, valamint több fogalom meghatározásánál a jogállamiság elvéből következő normavilágosság, a jogforrási hierarchia, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét és a tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogot. Kiemelte, hogy a Törvény alapjául szolgáló PJE határozat jogot alkotott, sőt az új előírásokat visszamenőlegesen fogalmazta meg.

Hivatkozott arra is a felperes, hogy a Törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló, 2014. október 6. napján kihirdetett 2014. évi XL. törvény újabb pontokon tette alaptörvény-ellenessé a Törvényt, mivel megváltoztatta törvény tárgyi hatályát és azt, hogy milyen típusú szerződések esetén és milyen időintervallumban érvényesül a tisztességtelenség vélelme.

Érvelt azzal is, hogy más bíróságok a Pp. 155/B. §-a alapján kezdeményezték az Alkotmánybíróáságnál a Törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását és a per tárgyalását az alkotmánybíróási eljárás befejezéségi felfüggesztették.

A felperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet indokolása több helyen ellentétes a perben benyújtott okiratok tartalmával, logikai ellentmondásokat és okszerűtlen következtetéseket is tartalmaz, így helye van a bizonyítékok felülmérlegelésének, eltérő jogi következtetések levonásának és az ítélet megváltoztatásának.

Hangsúlyozta, hogy a szerződéses kikötések tisztességes voltát nem lehet kizárólag a Törvény 4. § (1) bekezdésének a)-g) pontjaiban meghatározott szempontoknak való megfelelés alapján eldönteni. A Törvényt az Alaptörvénnyel összhangban értelmezve és a magyar jogrendszerbe illesztve, a nemzeti jogrend egyes ide vonatkozó szabályait, valamint a Törvény elméleti háttérül szolgáló kúriai határozatokat is figyelembe kell venni.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem alkalmazta a Ptk. tisztességtelenségre vonatkozó keretszabályait és nem vette figyelembe az uniós jogi normákat (így az Első Fogyasztási Hitel Irányelv, Második Fogyasztási Hitel Irányelv, Lakóingatlan-hitelezési Irányelv, EUMSZ ide vonatkozó rendelkezéseit). Nem értékelte a felperes belső szabályzatait, az árazási elveit, holott azok kizárták a kamatok és a díjak felső határ nélkül módosítását, ezáltal a felperes nem sértette meg a jóhiszeműség és a tisztesség elvét.

Kiemelte, hogy a felperes által alkalmazott valamennyi egyoldalú szerződésmódosítási kikötés tartalmazza, hogy a maximum 12 hónapra nyújtott kölcsönök kamatlába fix, a futamidő alatt nem változik, így a tisztességtelenség vélelme nyilvánvalóan nem vonatkozhat az ilyen szerződésekre. A rövid távon lejáráó kölcsönszerződések is tartalmazzák a perbeli szerződéses kikötéseket, ezért legalább az ítélet indoklásában indokolt annak világos és egyértelmű megfogalmazására, hogy a felperes maximum 12 hónapos futamidejű kölcsönszerződéseiben található szerződéses kikötések nem tartoznak a Törvény hatálya alá. Ténylegesen nem adnak lehetőséget az egyoldalú szerződésmódosításra.

Változatlanul érvelt azzal is, hogy a kógens jogszabály által meghatározott vagy annak megfelelő egyoldalú szerződésmódosítási kikötések tisztességessége a perben nem vizsgálható. A régi Hpt. 210. § (3) – (5) bekezdései, a kötelezően alkalmazandó Magatartási Kódex és a felperes árazási elvei együttesen meghatározták a felperes egyoldalú szerződésmódosítási jogát. A kormányrendelet pedig kógens jogszabályi előírás.

A felmondhatóságra vonatkozó rendelkezés szerint a felperes valójában nem is módosíthatta egyoldalúan a szerződést a fogyasztó számára kedvezőtlenül, hiszen ha a fogyasztó úgy nyilatkozott, hogy a felperes által közölt módosítást nem fogadja el, a módosítás a fogyasztóra nézve nem vált hatályossá, és ez esetben a szerződést a felperes felmondhatta.

Fenntartotta azt a jogi érvelését is, hogy az esetleges tisztességtelenség fő szabályként csupán részleges érvénytelenséget okoz, azaz a bíróság csak az adott kikötés tisztességtelenségét állapíthatja meg, de nincs lehetősége az egész szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítására. Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet nem adja indokát a részleges érvénytelenségre vonatkozó szabályok mellőzésének.

Az egyes vizsgálandó elvek kapcsán a fellebbezés a korábbi időszakokban alkalmazott szerződéses kikötéseket illetően az alábbiakra mutatott rá:

A pénzüpi kamatlábak változásához kötött egyoldalú szerződésmódosítás kellően egyértelmű, érthető és világos. Ezt az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülményt a régi Hpt. 210/A. § (4) bekezdése és a kormányrendelet is rögzíti. Ha ezt a fogalmat a kifejezetten fogyasztóvédelmi céllal létrejött jogszabályi rendelkezések is tartalmazzák, akkor a felperes kikötéseiben szereplő, hasonlóan megfogalmazott ok is kellően egyértelmű és nem lehet tisztességtelen.

A Ptk. 207. §-ában foglalt értelmezési szabályok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperes szerződéses kikötéseiben a pénzüpi kamatláb kifejezésen a bankközi pénzüpi kamatlábat kell érteni, mert a pénzügi intézmények ezen a piacon szerzik be a kölcsönök folyósításához szükséges forrásokat. Emellett a fogyasztó szükség esetén segítséget kérhet a szerződés áttanulmányozásához, és szakember közreműködését is igénybe veheti, a szükséges információ az interneten bármikor, bárki által elérhető.

A pénzüpi kamatlábak változásához kötött egyoldalú szerződésmódosítás nem sérti a ténylegesség és arányosság elvét, ugyanis a „függvényében” kifejezés biztosítja annak

érvényesülését. Kifejezi az ügyleti kamat és a pénzüpi kamatlábak változása közötti azon összefüggést, hogy egyoldalú kamatváltoztatás csak akkor és olyan mértékben lehetséges, amikor és amilyen mértékben a pénzüpi kamatlábak változása ténylegesen hat a kamatra. A szimmetria elve megfelelően érvényesül, ha a szerződéses kikötés nem zárja ki a fogyasztó javára történő egyoldalú szerződésmódosítást.

Az átláthatóság elvével kapcsolatban kiemelte, hogy az Európai Bíróságnak az árfolyamrésre vonatkozó megállapításai nem alkalmazhatók az egyoldalú szerződésmódosítási kikötésekre. Az Európai Bíróság a C-26/13. számú Kásler ügyben az árfolyamrés kapcsán foglalkozott ezzel a kérdéssel, ahol a lényeges elem a folyósítási és törlesztési árfolyamok különbözősége és az abból adódó terhek előreláthatósága volt. Ezzel szemben az egyoldalú szerződésmódosítási kikötések esetén az uniós jogban is elismert a kamatok módosításának lehetősége, a változó körülményekhez igazodás joga. A Kúria tehát téves analógiát alkalmazott, amikor az Európai Unió Bíróságának az árfolyamrés átláthatóságára vonatkozó megállapításait az egyoldalú szerződésmódosítási kikötésekre is kiterjesztette.

Az átláthatóság elve nem jelenti azt, hogy a szerződéskötéskor a körülményváltozás mértékét és kamatra gyakorolt hatását előre pontosan meg kell határozni. Az átláthatóságnak az elsőfokú bíróság által követett értelmezése gyakorlatilag kiüresíti a változtatható kamat fogalmát, és lényegében csak a fix kamatot vagy az értékmegetartó klauzulát tartalmazó szerződéses kikötéseket tekinti tisztességesnek, holott a változtatható kamat és az annak alapját képező egyoldalú kamatváltoztatási jog mindaddig jogszabály által elismert.

A szerződések mellékletét képező tájékoztató kiegészítette az egyoldalú szerződésmódosítási kikötésekben közölt információkat, mert részletes tájékoztatást tartalmazott a hitel törlesztőrészletének mértékét döntően befolyásoló devizaárfolyam-változásnak a hitel kamatára gyakorolt hatásáról. A fogyasztó a fenti tájékoztató alapján előre láthatta az árfolyamok jövőbeli változásának, és ezáltal fizetési kötelezettsége módosulásának lehetőségét, ezért a tájékoztató is hozzájárult a kikötések átláthatóságának érvényesüléséhez.

A felmondhatóság elvét illetően hangsúlyozta, hogy az ezt tartalmazó szerződéses kikötés szerint a felperes a fogyasztó számára kedvezőtlenül valójában nem is módosíthatta egyoldalúan a szerződést, hiszen amennyiben a fogyasztó úgy nyilatkozott, hogy a felperes által közölt módosítást nem fogadja el, az a fogyasztóra nézve nem vált hatályossá, és ez esetben a szerződést a felperes felmondhatta.

A későbbi időszakokban bevezetett kikötésekben a ténylegesség és az arányosság elvével kapcsolatban a felperes kifejtette, hogy az adós fizetési késedelme nyilvánvalóan befolyásolja a hitelkockázati besorolást, amelyet a felperes a rá irányadó, a felügyelet által ellenőrzött kötelező belső szabályzatok szerint, a hitelkockázat változásaként köteles figyelembe venni. A hitelkockázat változását és az adós késedelmes fizetését a kormányrendelet is nevesíti egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülményként. A kamat mértéke a fogyasztó 30 napon túli fizetési késedelme esetén a fogyasztóvédelmi céllal megalkotott jogszabályi rendelkezés szerint is módosítható. A kölcsönszerződés mellékletét képező hirdetmény pedig meghatározta, hogy a felperes milyen mértékben jogosult az ügyleti kamatlábat módosítani az adós fizetési késedelme esetén.

Rámutatott, hogy a szerződéses kikötés tisztességességének vizsgálata során kizárólag a

SZÁF rendelkezéseit kell figyelembe venni akként, hogy az üzletszabályzat 1. sz. mellékletében foglaltak csak a SZÁF-ban nevesített okok magyarázatául szolgálnak. A felügyelet által elfogadott Magatartási Kódexnek való megfelelés biztosítja az átláthatóságot, de ugyanezt eredményezi az árazási elvek alkalmazása is. Ez utóbbiak célja éppen az, hogy a felperes a vonatkozó jogszabályok és a Magatartási Kódex tartalmával összhangban lefektesse a fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos árazási döntéseinek alapelveit, valamint rögzítse az árazás folyamatát. Tartalma megfelel a szimmetria, a szabályszerűség, valamint az okszerűség és arányosság elvének. Az árváltoztatási mechanizmust tartalmazó árazási elvek jogszabályi meghatározottságának megfelelését a felügyelet ellenőrzi, ami kizárja, hogy az árazási elvekkel összhangban álló egyoldalú szerződésmódosítási kikötések az átláthatóság hiánya miatt tisztességtelenek legyenek. Az átláthatóság követelményét ezért nem önmagukban az egyoldalú szerződésmódosítási kikötéseknek kell teljes körűen kielégíteniük, hanem az írásba foglalt árazási elvekkel együtt kell az átláthatóságnak teljesülnie. Ez a 2010. január 1-jétől alkalmazott egyoldalú szerződésmódosítási kikötések esetében megvalósult, így a kikötések tisztességesek és érvényesek.

2010. január 1-jétől a régi Hpt. előírása biztosítja a fogyasztó számára, hogy a szerződésmódosítás okát és mértékét utólag ellenőrizni tudja. Álláspontja szerint nem a szerződéskötéskor, hanem csak a már bekövetkezett körülményváltozás konkrét mértékének ismeretében kell a fogyasztó számára ellenőrizhetővé tenni a rá nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, arányát és mértékét. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, amely szerint az emelés mértékének indokoltságát utólag sem lehetett ellenőrizni.

Az árazási elvek alkalmazása és a kormányrendelet is biztosítják a ténylegesség és arányosság elvének érvényesülését. Csak utólag, az emelés mértékének ismeretében ellenőrizhető, hogy az emelés mértéke arányban áll-e a körülménynek a kamatra gyakorolt hatásával. Az elsőfokú bíróság irreális elvárást támasztott a szerződéses kikötéssel szemben, figyelmen kívül hagyta a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdését és (3) bekezdését.

A KSH által közzétett éves átlagos infláció mértékéhez kötött díjmelést lehetővé tevő rendelkezés tisztességes. A felperes a kölcsönszerződésben a díjakat és költségeket forintban határozta meg, az infláció nem vitatható módon ténylegesen hat a forintban meghatározott díj- és kölcsöntételek reálértékére, a díjak és költségek emelése pedig a szerződéses rendelkezés alapján kizárólag ezen közrehatással arányosan történhet.

Az egyértelmű és világos megfogalmazás elvével kapcsolatban a felperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság értelmezhetetlennek tartotta az országgockázati felár, a refinanszírozást biztosító, nyilvánosan kibocsátott értékpapír, a kockázati kategória és az értékvesztés kifejezéseket.

A tételes meghatározás elvével összefüggésben kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság szerint nem felelt meg ennek az „így különösen, de nem kizárólagosan” kifejezés használata. Álláspontja szerint egy önmagában is helytálló okon belül, a módosításra okot adó körülmények példálózó felsorolása még nem teszi az egész kikötést példálózóvá. Az a helytálló okok taxatív felsorolásával továbbra is zárt rendszert alkot, amely nem sérti a tételes meghatározás elvét.

Végül kiemelte, hogy a jogviszonyoknak az alperes nem alanya. A Törvény szerinti eljárás lefolytatása eredményeként hozott döntésből egyértelműen nem határozható meg, hogy

annak jogereje mely személyek milyen ténybeli alapból származó jogaira terjed ki, ami a jogbiztonságot veszélyezteti. A törvény figyelmen kívül hagyja a perbeli jogviszonyok alapján indult bírósági ítéleteket.

A megítélt perköltség a perben ténylegesen kifejtett tevékenységére tekintettel eltúlzott, hiszen mindössze egyetlen tárgyalásra került sor, az ellenkérelmek pedig más devizaperekben is benyújtott szabvány beadványok, melyek elkészítésével az alperes jogi képviselője által kimutatott jelentős munkaidő-ráfordítás nem merülhetett fel. Kérte ezért az ügyvédi munkadíj mint perköltség mérséklését.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kérte továbbá a felperes kötelezését másodfokú perköltséggként a megbízási szerződésben kikötött 800.000 forint + áfa ügyvédi munkadíj viselésére.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el a felperes alkotmánybírósági és előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti indítványát.

A jelen perben nincs közvetlenül alkalmazandó vagy közvetlenül érvényesülő uniós jogi szabály. A Törvény a magyar bírói gyakorlatot emelte jogszabályi szintre, ezért az EGK irányelvekkel való összhang kétségtelen, továbbá nincs értelmezési bizonytalanság sem. A 2014/17/EU Irányelv nem alkalmazandó a 2016. március 21. napja előtt kötött szerződésekre. A 2008/48/EK Irányelv, de a 2014/17/EU Irányelv sem alkalmazható szerződéses kikötések érvényességének megállapítására. Az EGK irányelvek implementációja megtörtént, a közvetlen alkalmazásnak nincs helye.

A Törvény összhangban áll az uniós joggal, de ez a kérdés előzetes döntéshozatali eljárásban nem is vizsgálható. A tagállami jogszabályok a fogyasztó érdekeit jobban védő, számukra több jogot biztosító megoldást is alkalmazhatnak.

Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárásnak az Irányelv további értelmezésével kapcsolatban sem, mert a lényeges kérdésekben kialakulhatnak tekinthető a bírói gyakorlat. Az EGK irányelvnek a jelen jogvitára alkalmazható rendelkezéseit az Európai Unió Bírósága többször is értelmezte. A Kúria az alkalmazandó elveket az EU Bíróságának határozata alapján dolgozta ki.

A Charta sem alkalmazható, mert a Törvény nem tekinthető implementációs aktusnak, hanem pusztán a fennálló bírói gyakorlatot tükröző általános tisztességtelenségi szempontokat deklarálta. Nem teremtett új érvénytelenségi okokat, nem avatkozott bele a felek szerződéses jogviszonyába. Az Európai Unió Bíróságának gyakorlata a Charta alkalmazhatóságát illetően közvetlen kapcsolódást igényel a tagállami intézkedés és az uniós jogrend között. A tulajdonjog korlátozásának lehetőségét a Charta nem zárja ki. A Charta által elismert tisztességes eljáráshoz való jogot a Törvény nem sérti, mert egyértelműen biztosítja a bírósági eljárás igénybevitelének lehetőségét és a megállapított határidők és egyéb eljárásjogi rendelkezések sem zárják ki az érintettek igényérvényesítési lehetőségét. A letelepedés szabadságára való hivatkozáshoz tényleges migráció, határon átnyúló elem szükséges, ami a Törvény rendelkezései kapcsán nyilvánvalóan nem merül fel. A Törvény nem ütközik az uniós jogba, hanem megkönnyíti az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását azzal, hogy az államot állítja a fogyasztók helyébe, egy bírói úton megdönthető vélelem alkalmazásával. Erre vonatkozólag nincs uniós jogi tilalom, sőt az Európai Unió lehetővé teszi, hogy a fogyasztó javára a tagállamok szigorúbb szabályokat alkalmazzanak.

Az Irányelv a tisztességtelenség megítélésének egyedi esetére ad módszertani iránymutatást,

nem rögzít kizárólagosan alkalmazandó eljárási szabályokat.

Téves hivatkozás, hogy a Törvényben felállított tisztességtelenségi vélelem az Irányelvvel ellentétes. Az Irányelv az Európai Unió Bírósága és a tagállami bíróságok között osztja meg a feladatot, a PJE határozat pedig ezen a feladatmegosztáson belül a magyar bíróság értelmezését jeleníti meg. A Törvény csak ezt a tagállami bírói értelmezést fogalmazta meg. Megjegyezte, hogy nincs helye előzetes döntéshozatali eljárásnak a tagállami és az uniós jog összhangjának vizsgálata tekintetében. Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlata szerint nem kezdeményezhető előzetes döntéshozatali eljárás, ha a jogvitában esetleg alkalmazandó uniós szabály értelmezése kapcsán felmerült hasonló kérdés körében kialakult a bírói gyakorlat.

Kifejtette azt az álláspontját, hogy a Törvény nem ütközik az Alaptörvénybe, a visszamenőleges jogalkotás és a hátrányos megkülönböztetés tilalmába. Megfelelő felkészülési időt biztosított a megváltozott jogszabályi környezethez való alkalmazkodáshoz. Nem sérti a normavilágosság elvét és a tisztességes eljáráshoz való jogot. A bizonyítási teher megfordításával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy maga a szerződési kikötés tisztességtelenségére vonatkozó törvényi vélelem és az ilyen kikötést alkalmazó jogalanyra telepített bizonyítási teher előírása megfelelő. Más perekben hozott végzések a jelen perben eljáró bíróságot nem kötik. A 2014. október 6. napján kihirdetett 2014. évi XL. törvénnyel kapcsolatos aggályokat illetően pedig arra hivatkozott, hogy a perre a 2014. évi XXXVIII. törvény eredeti szövegét kell alkalmazni, és e törvényből sem következik a felperesi álláspont helyessége.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntése megalapozott. Helytálló megállapítás, hogy a felperes belső szabályzatainak, árazási elveinek nincs jelentősége a per eldöntése szempontjából. A Kormányrendeletben felsorolt indokok szó szerinti átvétele még nem teszi a szerződéses kikötést tisztességesé.

A felperes alaptalanul érvelt a felmondhatóság elvével kapcsolatban azzal, hogy valójában egyoldalúan nem módosíthatta a szerződést. Ha a fogyasztó nem fogadja el a felperes által közölt módosítást, a felperes felmondhatja a szerződést, amely jogkövetkezményeit tekintve gyakorlatilag olyan, mint egy szankciós felmondási jog a felperes javára.

Az elsőfokú bíróság részletesen és teljességében vizsgálta a peresített szerződéses kikötéseket, és egyetlen olyat sem talált, amely megfelelt volna a Törvény szerinti mind a hét elvnek, így értelemszerűen nincs olyan része a peresített általános szerződési feltételeknek, amelyek esetében a részleges érvénytelenség megállapítható lett volna. Ebből következően a felperes alaptalanul állította, hogy a részleges érvénytelenségre vonatkozó kérelem tárgyában a bíróság nem döntött.

A pénzüpiaci kamatlábakkal kapcsolatos módosítási ok általános megfogalmazás, melynek pontos tartalma a fogyasztók számára nem ismert. A rendelkezés így megfelelő és szükséges korlátok nélkül biztosított a felperesnek egyoldalú szerződésmódosítási jogot, ami ellenőrizhetetlen, számonkérésre alkalmatlan. A fogalom többféle kamatot is magában foglal, amely nem felelhet meg a tételes meghatározás, az egyértelmű és érthető megfogalmazás elveinek.

A ténylegesség és arányosság elvét a "függvényében" kifejezés használata egyáltalán nem biztosítja. A szimmetria elve pedig akkor érvényesül, ha kötelezettségként a fogyasztókra nézve kedvező módosítás lehetősége kifejezetten megjelenik a szerződésben.

Az ítéletnek az átláthatóság elvével kapcsolatos megállapításai helytállóak. Ezen elv alapján

a fogyasztót a szerződés megkötése során olyan helyzetbe kell hozni, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozásból eredő többlet kötelezettségei keletkezésének indokait, kötelezettségei változásának mechanizmusát, és annak lehetséges mértékét. A szerződéses rendelkezésekből egyértelműen ki kell tűnnie, hogy az abban felsorolt körülmények milyen okból, mértékben és módon hatnak ki a kamatra, költségre, díjra. A felperesi perbeli kikötések ezen követelményeknek egyértelműen nem felelnek meg. A szerződésnek kell átláthatónak lennie, a tájékoztató semmilyen indokot nem tartalmaz, az a devizaárfolyam változására vonatkozik, nem pedig a hiteldíj egyoldalú emelésének lehetőségére.

Megalapozott megállapítás, hogy az I/A. fejezetben foglalt kikötések nem minősülnek tisztességesnek. Az I/B. fejezetben kifejtett okfejtéssel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az arányosság követelménye sem teljesül, mert nem igazolt, hogy az adós fizetési késedelme ténylegesen hatást gyakorolna a kamatra, költségre és díjra. Az I/C. fejezet vonatkozásában kiemelte, hogy a különböző szerződéses dokumentumok közötti egymásra utalás az átláthatóságot csökkenti.

Az éves átlagos inflációval kapcsolatos kikötést illetően az elsőfokú ítélet megalapozottan állapította meg, hogy az sérti az arányosság elvét, hiszen lehetőséget ad a felperesnek arra, hogy az infláció mértékével mindig megemelje a díjakat, akár akkor is, ha az a díjakra egyébként hatással nem volt.

Az egyértelmű és világos megfogalmazás elvével kapcsolatban a fellebbezési érvelés megalapozatlan. Ezen elvnek az érintett körülmények nem felelnek meg, mert az átlagos fogyasztó nincs tisztában azzal, hogy mit jelent a hitelezőre kötelező egyéb szabályozó, a példaként említett adón kívül milyen egyéb közteher kapcsolódhat a jogviszonyhoz, továbbá mit kell érteni a kötelező tartalékolási szabályokon. A fogyasztók számára a kötelező betétbiztosítás összege sem feltétlenül egyértelmű. A többi fogalomról is megállapítható, hogy azok pontos tartalma a fogyasztók számára nem ismert.

Az üzletszabályzat 1. számú melléklete több olyan elemet is tartalmaz, amire a felperesnek már ráhatása van, ezért ezek nem egyértelműek és nem világosak, de objektívnek sem tekinthetők. A körülmények nem lesznek objektívek pusztán attól, hogy az eljárás szabályzatok alapján történik, hiszen a szabályzatokat a felperes alkotja meg és az abban foglaltakat maga értékeli.

A "különösen, de nem kizárólagosan" fordulat sérti a tételes meghatározás elvét, továbbá a "forrásköltségek változása" mint a felperes által nevesített ok tág fogalom.

Az érdemi döntés meghozatala előtt az ítéltábla a felperesnek az előzetes döntéshozatali és az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezése, valamint a per tárgyalásának felfüggesztése iránti indítványairól határozott.

A Pp. 155/A. § (1) bekezdése értelmében a bíróság az Európai Bíróság döntéshozatali eljárást az Európai Közösséget létrehozó Szerződésben foglalt szabályok szerint kezdeményezheti. Az EUMSZ 267. cikk a) és b) pontja alapján az előzetes döntéshozatali eljárás tárgya a Szerződések értelmezése vagy uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése lehet. A felperes az Irányelvben foglalt egyes rendelkezések értelmezése, illetve annak tisztázása érdekében indítványozta az eljárás kezdeményezését, hogy a Törvény egyes rendelkezései összeegyeztethetők-e az Európai Unió jogával. Ez utóbbi vizsgálatára az EUMSZ 267. cikke nem biztosít lehetőséget és a jelen ügyben közvetlenül alkalmazandó uniós jog nincs. A per tárgya nem a fogyasztóval

kötött szerződések érvényessége vagy érvénytelensége, hanem a fogyasztói kölcsönszerződés részévé vált általános szerződési feltételekben szereplő, az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződési kikötés tisztességtelenségére vonatkozó vélelem megdöntése. A bíróság kizárólag azt vizsgálhatja, hogy a kereset tárgyát képező szerződéses kikötésben teljesülnek-e a Törvény 4. § (1) bekezdés a)-g) pontjaiban meghatározott követelmények. Ez a kikötések szövege és a miniszteri indokolás alapján állapítható meg, melynek során figyelemmel kell lenni az Alaptörvény 28. Cikkében megfogalmazott értelmezési szabályra. A jogszabály céljával kapcsolatban a miniszteri indokolás kifejezi, hogy a jogalkotó a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatban kifejtett elveket kívánta jogszabályi szintre emelni és a jogkövetkezmények levonása során figyelemmel volt az Irányelvre, valamint annak az Európai Unió Bírósága általi értelmezésére, köztük a C-26. számú Kásler ügyben, illetve a Banco-Espanol ügyben hozott C-618/10. számú határozatra. Ezeket az e pertípusban eljáró bíróságok a Törvény alkalmazása során figyelembe vehetik, de az érdemi döntés körében további értelmezésre nincs szükség. Ennek okán az ítéltábla sem tartotta indokoltnak az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését az Irányelvbe és a Chartába ütközésre alapítva.

A Pp. 155/B. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság az Alkotmánybíróságnak a jogszabály, a jogszabályi rendelkezés, közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvényellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárást az Alkotmánybíróságról szóló törvényben foglalt szabályok szerint kezdeményezheti. Az idézett eljárásjogi szabályból, az Abtv. 25. § (1) bekezdéséből, a 32. § (2) bekezdéséből következően a bíróság hivatalból vagy indítványra akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha olyan jogszabály vagy annak egyes rendelkezései alaptörvényellenességét vagy nemzetközi szerződésbe ütközését észleli, amelyet az előtte folyamatban lévő perben alkalmaznia kell. A Törvényt – a bevezető rendelkezéséből kitűnően – az Országgyűlés a Kúria 2/2014. számú PJE határozatából származó egyes követelmények érvényre juttatása érdekében alkotta meg. Ebből következően a bíróság a perben csak a Törvényt alkalmazhatja, ezért az eljárásban nem alkalmazott PJE határozat alaptörvény-ellenessége, vagy nemzetközi szerződésbe ütközése sem adott alapot az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére. A felperes indítványában több olyan Törvényi rendelkezés alaptörvény-ellenességére is hivatkozott, amelyeket a bíróságnak a jelen perben nem kellett alkalmaznia. Az alkalmazandó rendelkezések alaptörvény-ellenességét vagy nemzetközi szerződésbe ütközését pedig az ítéltábla nem észlelte, ezért mellőzte az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezését, melynek indokait a BH1994. 448. szám alatt közzétett határozatban kifejtett szempontoknak megfelelően nem fejtette ki. Az indítvány elutasításának részletes indokolása nem feladata a perben eljáró bíróságnak, az alkotmánybírósági hatáskörbe tartozik. Más bíróság, az ítéltábla más tanácsának határozata pedig a Pp. 4. § (1) bekezdésében foglalt alapelv alapján a bíróságot nem köti.

Itt utal az ítéltábla arra, hogy a Kúria nem alkotott jogot azzal, hogy az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében az árfolyamváltozások kapcsán kifejtett, az átláthatóságra vonatkozó követelményt az egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító szerződési feltételekre is irányadónak tekintette.

A fellebbezés a per fő tárgya tekintetében nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a helyesen megállapított tényállásra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokolásával túlnyomó részben egyetért, ezért okfejtését – a helyes indokok szükségtelen megismétlése nélkül – a fellebbezésre tekintettel az alábbiak szerint kiegészíti, azt meghaladóan az elsőfokú ítélet indokolását részben módosítja.

A felperes alappal érvelt azzal, hogy a tisztességtelenség törvényi véelme nem vonatkozik olyan kölcsönszerződésekben található egyoldalú szerződésmódosítási kikötésekre, amelyek futamideje legfeljebb egy év. A kikötések szerint a kamatlábat a szerződés időtartama alatt a felperes nem módosíthatja, emiatt a 12 hónapot meg nem haladó szerződéses kikötések nem minősülnek a Törvény 4. § (1) bekezdés hatálya alá tartozó egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító feltételnek. A Kúria is úgy foglalt állást a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 7. pontjában, hogy a fix kamatozású kölcsönszerződés esetén a bank nem jogosult egyoldalúan a kamat mértékét módosítani. Ebben az esetben a pénzügyi intézmény a tartós futamidő alatt, a körülmények megváltozásából eredő minden kockázatot átvállalja. A kereset elutasításának ezért a kereshetőségi jog hiányában van helye.

A felperes álláspontja szerint az általános szerződési feltétel nem minősülhet tisztességtelennek, ha azt jogszabály állapítja meg vagy a jogszabály előírásának megfelelően határozták meg, továbbá ha jogszabályba ütközik, ezért minden feltétel esetében vizsgálendő, hogy az adott szerződéstípusra, az adott időpontban hatályos jogszabályi környezet milyen rendelkezéseket tartalmazott.

A felperes érvelésével szemben a Törvény alapján indított perben az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta, hogy teljesülnek-e a kereset tárgyát képező kikötések szövegében a Törvény 4. § (1) bekezdés a)-g) pontjaiban foglalt követelmények. A felperes által hivatkozott jogszabályi rendelkezések a pénzügyi szolgáltató és a fogyasztó közötti jogvitában alkalmazhatók. A pénzügyi szolgáltató felperes által a Magyar Állam alperes ellen indított, a törvényen alapuló perben a vizsgálendő körülmények körén kívül esik, hogy a keresettel érintett kikötések miért kerültek az adott módon meghatározásra.

E körben az ítéltábla utal arra, hogy a régi Hpt. 2010. január 1. napjától hatályos 210. § (3) bekezdésében foglalt törvényi felhatalmazása keretjelleget. A 210. § (4) bekezdésében rögzített árazási elvek biztosítása és az ezen jogszabályi rendelkezésnek megfelelő általános szerződési feltételek még nem zárják ki a Törvényben foglalt követelmények vizsgálatát, mert az árazási elvek nem váltak a fogyasztói szerződés részévé. A 210. § (4) és (5) bekezdéseiben szabályozott, a pénzügyi intézmény árképzési gyakorlatát rögzítő árazási elvek ellenőrzésére és számonkérésére a fogyasztó nem jogosult, így nem alapíthat szerződéses jogot a hitelező árazási elveire.

A Kormányrendelet hatályba lépését követően is vizsgálható az ezen jogszabálynak megfelelő tartalmú általános szerződési feltételek tisztességtelensége, az ugyanis nem ad kimerítő szabályozást az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses feltételekre. Nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek a jogszabály erejénél fogva a szerződés részévé válnak, azok olyan keretszabályok, amelyek alapján maguknak a pénzügyi szolgáltatóknak kell megalkotniuk a fogyasztóvédelmi szempontoknak is megfelelő általános szerződési feltételeiket. A benne szereplő felsorolás csupán a kamatemelés lehetséges okai tekintetében taxatív. Az, hogy a pénzügyi intézmény egyoldalú szerződésmódosításának lehetnek alapos okai, nem jelenti egyben azt is, hogy az egyoldalú

szerződésmódosítással kapcsolatos kikötés nem minősülhet egyéb okból tisztességtelennek. A hivatkozott jogszabály előírásainak való megfeleléssel nem teljesíti a pénzügyi intézmény a tisztességesség követelményét, figyelemmel arra, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses feltételeknek csak egyik eleme az oklista, további szükséges tartalmi eleme a kötelezettségvállalás mechanizmusának, lehetséges mértékének szabályozása is. A Kormányrendelet 1. §-ának előírásait teljesítő oklista nem jelenti az egyoldalú szerződésmódosítási jog szabályozásának tisztességességét, nem valósítja meg a tisztességességből fakadó további követelményeket, így az átláthatóságot, az érthető és világos megfogalmazást, továbbá a felmondhatóság és a szimmetria követelményét sem.

Nem értett egyet az ítéltábla a felperesnek azzal az álláspontjával sem, hogy az esetleges tisztességtelenség fő szabályként csupán részleges érvénytelenséget eredményez, azaz a bíróság csak az adott kikötés tisztességtelenségét állapíthatja meg, de nincs lehetősége a szerződéses feltétel egésze tisztességtelenségének a megállapítására.

E kérdés vizsgálata során abból kell kiindulni, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó fogyasztóra hátrányos kikötés nem azonosítható az egyoldalú szerződésmódosítási jog gyakorlásának feltételeivel, okaival. A tisztességesség szempontjából a pénzügyi intézmény által a maga javára kikötött változtatási jogra vonatkozó szerződési tartalom egésze egyetlen szerződési kikötésként vizsgálandó. A törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott követelményekből is kitűnik, hogy az oklista nem azonos a szerződéses kikötéssel, az a szerződéses kikötésnek csak egyik eleme. A 4. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az e) pont szerinti átláthatóság vonatkozik a teljes szerződéses kikötésre, míg a b), c) és d) pont az oklistára. Az oklista, mint a szerződéses kikötésen belüli egyik elem; vagy az oklista egyes elemeinek részleges érvénytelensége fel sem merülhet. A keresettel érintett szerződéses kikötés egyes elemei, vagy azok kitételei külön-külön nem vizsgálhatóak. A Törvény szerint a kikötés egészének tisztességtelensége vélelmezett és a felperesnek a kikötés egésze tekintetében kell bizonyítania, hogy az tisztességes. Ez következik abból, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses feltétel egésze, mint egység alkalmazásának következményeként, az oklista minden pontjának együttes hatásaként jelentkezik a kamat-, költség- vagy díjmelés. Az egyoldalú módosítás egyes indokai a fogyasztót egészében érintik, azok összehatásaként változnak a költségei: ha több ok beállta az emelés irányába hat, de egy ok ellene, ezek eredőjeként alakul a módosult kamat, költség vagy díj. A fogyasztó mindig összehatás eredményében látja a változást, így a kikötés egészének van jelentősége.

A felperes keresetében másodlagosan kért részleges érvénytelenség megállapítása kizárt, mert a vizsgálandó szerződéses kikötés az előbbieken kifejtettek szerint egységes egész. A felperes tartalmilag a szerződéses feltétel érvénytelen kitételeinek mellőzését kéri, amelyből következően a többi szerződéses feltétel érvényes. A polgári jogban ugyanakkor az érvénytelenség lehet csak részleges – ezt tartalmazza a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 8. b) pontja is –, márpedig a jelen perben ilyen érvénytelenséget megállapító döntés nem hozható. Nem hozható ilyen döntés azért sem, mert a Tv. 11. §-a meghatározza, hogy a bíróság mit vizsgálhat, a vizsgálat eredményéhez képest mit állapíthat meg, és milyen döntést hozhat. A bíróság döntése kétféle lehet: vagy elutasítja a keresetet, ha a szerződéses kikötés tisztességtelen, vagy megállapítja, hogy a szerződéses kikötés tisztességes, ezért érvényes. Amennyiben jelen pertípusban sor kerülne a szerződéses kikötések részleges

érvényességének, az egyoldalú szerződés módosítást megalapozó oklista egyes elemei érvénytelenségének megállapítására, a tisztességtelennek talált körülmények mellőzésével, a szerződéses kitételek kiegészítésével felborulna a szabályozás szerződéskötéskor fennálló egysége. Egyúttal bírói úton módosításra kerülne a tisztességtelen szerződési kikötés, amely ellentétes a Törvény meghozatalánál irányadónak tekintett Banco-Espanol ügyben hozott C-618. számú EUB ítéletben kifejtett elvekkel.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a Tv. 4. § (1) bekezdésre hivatkozással azt, hogy a felperes részéről csak akkor vezethet sikerre a törvényi vélelem megdöntése, azaz a kereset csak akkor alapos, ha a felperes valamennyi elv érvényesülését bizonyítja, illetve ha csak egy elv érvényesülése is bizonyítatlan marad, akkor a vélelem megdöntése iránti igény megalapozatlan. Ezt a Tv. 11. § (2) és (3) bekezdése egyértelműen rögzíti. A 11. § (3) bekezdése szerint ugyanis egyértelmű, hogy a szerződéses kikötés csak akkor lehet tisztességes és ezért érvényes, ha megfelel a 4. § (1) bekezdés szerinti valamennyi feltételnek, illetve a 11. § (2) bekezdés alkalmazásával, amennyiben a szerződéses kikötés a 4. § (1) bekezdés szerinti bármelyik feltételnek nem felel meg, a kikötés tisztességtelen. A Tv. 4. § (1) bekezdése tehát konjunktív feltételeket ír elő az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó kikötés tisztességességének megállapításához, ezért bármelyik feltétel hiányában a szerződéses kikötés tisztességtelen, ami miatt a bíróságnak a keresetet el kell utasítania. Kétségtelen, hogy a jogalkotó nem határozta meg azt a sorrendet, amelyet követni kell a Törvény 4. § (1) bekezdésében felsorolt elvek vizsgálata során. Ez azonban az uniós jogból, a logika szabályaiból, és a pergazdaságosság szempontjából levezethető.

Az Irányelv 5. cikke kimondja: olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel, vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak és érthetőnek kell lenniük. A 4. cikk második bekezdése szerint a feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának meghatározására, sem a szolgáltatás és ellenszolgáltatás viszonyának megfelelésére, ha ezek a szerződések világosak és érthetőek.

A Törvény 4. § (1) bekezdés a) pontja szerinti egyértelmű és érthető megfogalmazáshoz fűzött miniszteri indokolás alapján önmagában is tisztességtelen a szerződési feltétel, ha a szerződés megkötése előtt a fogyasztónak az egyértelmű, világos és érthető szerkesztés és megszövegezés hiánya miatt nem volt tényleges lehetősége a kikötés alapos megismerésére. A szerződéskötés során tehát a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, így az oklistában megjelölt és a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozásból eredő többlet-kötelezettsége keletkezésének okait, kötelezettsége változásának mechanizmusát és annak lehetséges mértékét is. Logikailag ehhez az elvhez tartozik a Törvény 4. § (1) bekezdés e) pontjában megfogalmazott átláthatóság elve, mely szerint a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására. A törvényi fogalmat a miniszteri indokolás azzal a követelménnyel egészíti ki, hogy a fogyasztó ellenőrizni tudja az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések jogszerű alkalmazását és fel tudjon lépni a pénzügyi intézménnyel szemben, ha meglátása szerint rá nézve hátrányos szerződésmódosításra a ténylegesség, az arányosság, a szimmetria elvének be nem tartásával kerül sor.

Tehát az egyértelmű és érthető megfogalmazás követelményének részét képező mechanizmus, valamint az ellenőrizhetőséget jelentő átláthatóság együtt jelenti azt a két elvet, amelyek szövegszerű megjelenésének hiánya objektív, mérlegelést nem engedő módon megállapítható a perben. Az elvek alapvető jelentősége, a további elvekkel való összefüggése miatt a Törvény 4. § (1) bekezdésében felsorolt követelmények közül elsődlegesen a szerződéses kikötések egyértelmű és érthető megfogalmazása, és az átláthatósága vizsgálandó figyelemmel ezen elvek alapvető jelentősége, és a további feltételekkel való összefüggésére.

Az ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint egyes SZÁF kikötések megfeleltek az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, mert az nem ítélt meg pusztán nyelvtani jelentés alapján. Az érthető megfogalmazás követelményének nem felel meg az olyan megfogalmazás, amely gazdasági következményeit illetően nem egyértelmű. Nyilvánvalóan nem felelnek meg e követelménynek az elsőfokú ítéletben hivatkozott kifejezések. A felperes álláspontjával szemben a fogyasztó szerződéskötést megelőző, illetve a szerződéskötéskori magatartása a jelen perben nem értékelhető, az esetlegesen nem körültekintő eljárás jogkövetkezménye nem vonható le.

Azt viszont helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perben érintett kikötések nem felelnek meg az átláthatóság elvének. A helyes indokokat meghaladóan utal az ítéltábla arra, a fogyasztó számára meg nem ismerhető árazási elveket meghaladóan az adóminősítési és eszközminősítési szabályzatok nem részei a fogyasztóval kötött szerződéseknek, ellenőrzésükre és számonkérésükre a fogyasztó nem jogosult. Nem kérhető számon és nem ellenőrizhető a fogyasztó részéről az sem, hogy a pénzügyi intézmény az alapos elemzését hogyan végezte el. Ugyanígy nem alapíthat jogot a fogyasztó a Magatartási Kódexben foglaltakra sem.

Valamennyi csoportba tartozó szabályozásra általánosságban jellemző, hogy megfelelő és szükséges korlátok nélkül biztosított a felperesnek egyoldalú szerződésmódosítási jogot, ennél fogva átláthatatlanok, ellenőrizhetetlenek és számonkérésre alkalmatlanok. A kikötésekben megjelölt feltételek többsége nem tekinthető egyértelmű, egzakt mutatót jelentő megfogalmazásnak, ezért egyedül a felperes belátásán múlott, hogy ezen feltételek alatt pontosan mit értett, a kikötést miként alkalmazta, mikor és milyen körülményváltozásokat érvényesített.

Az egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság követelményének való megfelelés hiányában szükségtelen minden további vizsgálódás, ezért az elsőfokú ítéletnek a Tv. 4. § (1) bekezdésében felsorolt további követelmények (tételes meghatározás, objektivitás, ténylegesség és arányosság, felmondhatóság, szimmetria) hiányára vonatkozó megállapításai nem lényegesek.

Az ítéltábla ezért mellőzte az elsőfokú ítélet azon megállapításait, amelyek szerint valamely szerződéses rendelkezés a Tv. 4. § (1) bekezdés a) és e) pontjában foglaltakon kívüli, további törvényi követelményeknek megfelel. Emiatt nem volt jelentősége annak, hogy az elsőfokú bíróság miként értékelte a felmondhatóság elvének megfelelését.

A perköltség mértékét kifogásoló fellebbezés alapos. Az ítéltábla álláspontja szerint az alperes jogi képviselője részéről a munkavégzésére fordított idő az elsőfokú bíróság által

alkalmazott csökkentés ellenére is túlzott mértékű, figyelemmel arra, hogy az ítéltábla hivatalos tudomása szerint az alperes más hasonló ügyekben előterjesztett ellenkérelmének tartalma lényegében azonos. Az ítéltábla ezért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint megállapítható munkadíjat a (2) bekezdés alapján 25.000 forint + áfa óradíj, és 30 óra időtartamban végzett tevékenységre figyelemmel 904.500 forintra (25.000 x 30 óra = 750.000 x 27) leszállította.

A kifejtett indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A felperes a Pp. 239. §-a szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes jogi képviseletével felmerült másodfokú perköltséget, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja, a (2) bekezdése, a 4/A. § (1) bekezdése szerint. Az ítéltábla a felperest 25.000 forint + áfa óradíj, és a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban álló 14 óra időtartamban végzett tevékenység alapján megállapított munkadíj mint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2014. október 29.

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
a tanács elnöke

dr. Kiss Csaba s.k.
előadó bíró

Dr. Pusztai Anita s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Horváth Katalin
tisztviselő